- 63 -

MÜNÂFİKÛN SÛRESİ

Mushaftaki sıralamaya göre kitabımızın 63., nüzûl sıralamasına göre 104., mufassal kısmı dördüncü sûreler grubunun üçüncü ve son sûresi olan Münâ-fikûn sûresi, Medine'de nâzil olmuş olup âyetlerinin sayısı 11'dir.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne, O'nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Sûre Rasûlullah'ın Ben-i Mustalik gazvesinden dönüşünde yolda nâzil olmuştur. Sûre "münâfıklar" adını almıştır. Kur'an-ı Kerîm'-de münâfıklardan söz eden sûre sadece bu sûre değildir. Medine'de nâzil olan diğer sûrelerde de münâfıkların karakteristik özelliklerinden söz edilir. Münâfık zaten Medine toplumunun insanıdır. Mekke toplumunda münafığa rastlamak mümkün değildir. Çünkü Mekke toplumunda, yani Müslümanların zayıf oldukları, kâfirlerin de güçlü oldukları bir ortamda kâfir olan birinin ben de Müslümanım diye münâfıklık yapmasının anlamı yoktur. Böyle bir toplumda kâfir birinin Müslüman olduğunu iddia etmesi ona hiçbir menfaat sağlamayacaktır. Aksine böyle bir toplumda kâfir birisinin Müslüman gözükmesi ona zarar bile getirecektir. Çünkü Müslümanların imanlarından ötürü kınandıkları, hakaretlere maruz kaldıkları Mekke ortamında bir adamın ben Müslü-manım demesi bir bakıma işkenceye adaylığını koyması anlamına gelecekti. Onun için kâfirin herhangi bir korkusu yoktu ki Mekke'de Müslüman olmadığı halde Müslüman görünmeye çalışsın. Münâfık, Müslümanların güçlü oldukları ve Müslümanlardan gelecek herhangi bir tehlikeden korkulduğu Medine toplumunda söz konusudur.

İşte Medine’de meydana çıkan bu münâfıklardan söz eden bu sûrede, münâfıkların Müslümanlara karşı kin ve nefretlerinin üzerinde durulmuş, onların karakteristik özellikleri anlatılmış, sûrenin sonlarına doğru da Müslümanlar bu düşman insanlar konusunda uyarılmıştır. Uzaktan da olsa Müslümanların bu münâfıkların sahip oldukları sıfatlardan herhangi birisine tutulmamaları konusunda sakındırılmış ve ısrarla uyarılmışlardır. Özellikle onların temel karakterleri olan Allah için fedakârlıkta bulunmamak, mal ve evlâtla meşgul olarak Allah’ı anmaktan gafil olmak, infaktan kaçınmak gibi hususlara düşmemeleri emredilmiştir.

Medine'de Rasûlullah’ın hicretiyle başlayan münâfıklık hareketi değişik şekiller alarak hiçbir şekilde bütünüyle ortadan silinmeden o günden bu güne devam edip gelir. Sadece başvurdukları usuller değişmiştir, ama münâfıklar her dönemde var olagelmişlerdir. Medine’-de münâfıklık hareketinin oluşumunu şöyledir:

Medine’de bulunan Evs ve Hazrec aralarında yıllarca süren savaşlar sonucunda çok yıpranmışlar, karşılıklı olarak birbirlerinden çok kan dökmüşler, çok adam kaybetmişler, bu savaştan bıkıp usan-mışlar ve nihâyet iki tarafın da kabul edebilecekleri bir şahıs etrafında toplanmaya karar vermişlerdi. Bu şahıs, Medine eşrafından Abdullah bin Übeyy bin Selül idi.

İşte böyle bir atmosferde İslam mesajı Medine’ye ulaşmış ve bu iki kabilenin ileri gelenlerinden pek çok insan Müslüman olmuştu. Daha sonra Medine’de Mus’ab bin Umeyr'in çalışmaları ile Müslümanların adedi çoğalmış ve Allah’ın Resûlü Medine’ye hicret buyurunca hemen hemen Medine’de her eve İslam girmiş, her aileden he-men hemen Müslüman olanlar çoğalmıştı. Bu durumda Abdullah bin Übeyy çaresizdi. Çevresinde Müslüman olanların kendisiyle ilişkilerini kesmesinden, Müslümanların güvenlerini yitirmekten korkan Abdullah çaresiz Müslüman oldu. Kalben iman etmediği halde görünürde iman etmiş, kabul etmiş göründü. Ben de Müslüman oldum diyordu ama Rasûlullah’ın Medine’ye gelişine en çok üzülen oydu. Zira Allah Resûlü’nün Medine’ye hicret buyurmasıyla bu adamın krallığı engellenmiş, saltanatı suya düşmüştü.

Onun için Allah'ın ve Resûlü ve gönülden ona iman eden mü'-minlerin varlığı onun içini kemiriyor, ama dışından da iman ettiğini söylüyordu. Bu ikiyüzlülüğü sebebiyle çok tuhaf, birbirine zıt davranışlarda bulunmuş, çok kötü tavırlar sergilemiştir. Öyle ki, her cuma, cuma namazına geliyor ve Allah’ın Resûlü hutbeye çıkınca da şöyle diyordu: "Ey cemaat! Allah’ın Resûlü aranızdadır! Allah sizi onunla şereflendirmiştir. Onun sizin beldenize hicretiyle Rabbiniz size şeref kazandırmıştır! Bu yüzden o ne diyorsa tasdik edin! Emirlerini dikkatlice dinleyin ve ona itaat edin!” Bir yandan böyle diyor, bir

yandan da için için Allah’ın Resûlü’ne ve Müslümanlara düşmanlık için planlar düşü-nüyordu.

Bir defasında Allah’ın Resûlü yoldan geçerken Allah’ın Resûlü’ne küstahlıkta bulunur. Rasûlullah’a hakaret eder ve Allah’ın Resûlü de bunu Sa’d bin Ubeyde'ye anlatır. Sad bin Ubeyde de der ki: “Ey Allah’ın Resûlü ona yumuşak davranın! Zira siz Medine’ye teşrif et-mezden önce bizler ona taç giydirmeye hazırlanıyorduk.”

Zaman zaman bu münâfıkların nifaklarını açığa vurdukları oluyordu. Bilhassa Uhud'da olduğu gibi gerek peygamberimizin ve gerekse sahâbenin tehlikelerle karşı karşıya bulundukları en kritik, en zor durumlarında oluyordu. Fakat onların bu küfürleri, nifakları, desiseleri hiç bir zaman Rasûlullah’ın da, sahâbenin de gözünden kaç-mıyordu.

Nifak, münâfık, münâfıklık bir ahlâk özelliğidir. Kişi söz verir de, verdiği sözü tutmazsa, sözüyle ameli uyuşmazsa, dediği başka yaptığı başkaysa, sözleriyle amelleri başka başka vâdilerdeyse ve bu haliyle, sözüyle, kavliyle, ameliyle, davranışlarıyla Allah'la ve peygamberle dalga geçmeye devam ediyorsa, işte bu nifaktır, münâfıklıktır; bu tavrı gösteren kişi de münâfıktır. “Ya Rabbi sen ne dersen tamam! Ya Rasulallah sen ne emredersen yaparım!” der, arkasından yine kendi bildiğini yapmaya devam eder, kendi bildiğini okumaya çalışırsa, bu tür bir tavır gösteren kimseye münâfık demek lâzım. Ama peygamber öyle demiyordu. Allah’ın Resûlü, “Sen münâfıksın,” demi-yor, “sende nifak alâmeti, münâfıklık izleri görüyorum, sende cahiliye unsuru görüyorum kendine dikkat et ve onu temizle” diyordu.

“Aman ya Rasulallah! Sen Allah’ın Resûlü! Sen Allah’ın elçisisin! Sen mübâreksin! Sen mütahhersin! Sen Allah’ın bize gönderdiği en büyük nimetsin! İmamsın, öndersin, öncüsün, örneksin. Kendine uyulacak, örnek alınacak, hayatı hayat bilinecek, emirleri emir bilinecek ve uygulanacak yegâne varlıksın” diye güya yağ yakıyor, yağcılık yapıyor ama yine bildiklerini okumaya devam ediyorlar.

Medine'de inen sûrelerde, münâfıkların durumu sürekli olarak ele alınmış, hilelerinden söz edilmiştir. Ancak, müstakil olarak, münâfıkların durumu her yönüyle yalnızca bu sûrede işlenmektedir. Bakara sûresinde, muttakiler, kâfirler ve münâfıkların hallerinden bahsedilmişti. Muttaki ve kâfirlerin sıfatlarıyla alâkalı konular, Saf ve Cuma sûrelerinde genişçe işlenmişti. Münâfikûn sûresi ise, Bakara sûresinde münâfıklardan bahseden âyetlerin tafsili ve tamamlayıcısı durumundadır.

İslâm toplumu içerisinde münâfıklık, Medine döneminde ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi gayet açıktır; Mekke döneminde müslü-manlar azınlıkta olan ve sürekli ezilen bir topluluk olduğu için, kimsenin onlardan çekinmesi veya onlara hoş görünmeye çalışması diye bir şey söz konusu değildir. Bunun için, İslâm düşmanları gizlice düşmanların aleyhine çalışıp, yüzlerine karşı gösteriş yaparak kendilerini müslüman göstermek ihtiyacında değillerdi.

Medine de ise durum tamamen değişikti. İslâm Medine'de güçlü bir konuma gelmişti. Hz. Peygamber, Medine'ye gelir gelmez, Medine şehir devletinin tabiî başkanı kabul edilmiş ve bütün işler onun emirlerine göre düzenlenmeye başlanmıştı. Müslümanlar, gün geçtikçe kuvvetlenen siyâsî ve askerî bir güç olmuştu. İslâm dairesi gazalarla her gün biraz daha genişliyor, müslümanlar sürekli güçleniyordu. Bu durumda, Medine'de hiç kimsenin açıkça müslümanların karşısına çıkacak gücü yoktu. Putperestlik duyguları içerisinde kıvrananlar, kalplerinde kin ve nefret ateşiyle tutuşanlar ortaya çıktıkları ah imha edileceklerini bildikleri için, Hz. Peygamber'in davetine ve nüfûzuna karşı çıkamıyorlardı. Hz. Peygamber (s.a.s)'e hoş görünüp, dinin icaplarını zahiren yerine getirerek, müslümanlarla yardımlaşmaktan başka bir çareleri yoktu.

Bunun için oyunlarını, hilelerini, desiselerini aldatıcı bir uslûbla yürütüyor, tuzaklarını kurmak için, uygun fırsatları gözetliyorlardı. Bu münâfıklar, müslümanların sıkışık oldukları durumlarda, kritik anlarda, hemen harekete geçerek çıkan fırsatları değerlendirmeye çalışıyorlardı. Fakat onların İslâm'a karşı hazırladıkları komploların hiç birisi, Hz. Peygamber'in gözünden kaçmıyordu. Muhâcir ve Ensar'dan meydana gelen samimi müslümanlar da bu kimselerin durumlarının far-kında idiler.

Münâfıklar çok etkili olabileceklerini kestirdikleri durumlarda küfür ve nifâklarını alenî olarak açığa vurmaktan çekinmiyor, hile ve oyunlarıyla isteklerini gerçekleştirmeye çalışıyorlardı. Bu oyunları Medine'ye Hicret'in ilk zamanlarında çok tehlikeli bir mahiyet arz etmekte idi.

İslâm ile küfür arasındaki mücadele kıyamete kadar devam edecektir. Kâfirlerin, müslümanları yok etmek, dini yeryüzünden kaldırmak için verdikleri mücadelenin yöntemlerinden birisi de, nifaktır. İslâm itikadını içten yıkıp, ümmeti birbirine düşürerek parçalamak için, müslümanların arasına, satın aldıkları uşakları vasıtasıyla girerek faaliyet göstermektedirler. Günümüzde bile bu tür nifak olayları, asr-ı saâdet'ten hiç de geri değildir. Niceleri vardır ki, âlim kılığına girerek, İslam'ı tebliğ ediyor görüntüsü altında dinin temellerini tahrip etmeğe çalışmaktadır.

İşte Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de, münâfıkların yaptıkları rezaletleri, bir bir ortaya koyarak hareket ve tavırlarının mahiyetini inananlara haber veriyor.

Münâfıkların şeytâni oyunları ve hileleri için mü'minler, uyarılarak, onlara karşı uyanık olmaya çağrılıyor.

Münâfıkların en bariz özelliği iki yüzlü olmalarıdır. Gerçek yüzlerini sürekli olarak gizlemeye azamî gayret gösterirler. Onların bu durumu Kur'an-ı Kerim'de şöyle açıklanır: "İman edenlerle karşılaştıkları zaman; "İman ettik" derler. Şeytanlarıyla baş başa kalınca da; "Şüp-hesiz biz sizinle beraberiz. Onlarla sadece alay ediyoruz" derler" (el-Bakara, 2/14).

Sûre, ilk âyetine münâfıkların çalışma metodunu anlatarak başlıyor. Onlar küfürlerini kalplerinde gizler, müslüman olduklarını, Peygamber'i tasdik ettiklerini söylerler. Müslümanlara karşı yaptıkları hile ve oyunlarında bir açık verdikleri veya İslâm'a karşı söyledikleri kötü sözleri duyulduğu zaman, hemen yemin ederek küfürlerinin açığa çıkmasını önlemeye çalışırlar. Yemin, insanları Allah'ın yolundan alıkoymak için arkasına saklandıkları bir siperdir. Onun arkasına sak-lanarak hilelerinin açığa çıkıp rezil olmaktan kurtulacaklarını sanırlar. Allah Teâlâ, bu durumlarını Peygamberine hitaben şöyle açıklıyor: "Münâfıklar sana geldikleri zaman "Biz şehâdet ederiz ki sen mutlaka Allah'ın Resûlüsün" derler. Ve Allah da bilir ki elbette sen, O'nun peygamberisin. Ve Allah şehadet eder ki, münâfıklar muhakkak yalancıdırlar. Onlar yeminlerini kalkan edindiler de insanları Allah yolundan alıkoydular, gerçekten işledikleri ne kötüdür" (1-2).

İnsanların, Allah'ın rahmetinden bir esinti almaları her zaman mümkündür. Ama, önce iman edip sonra küfre dönerek müslümanları kandırmaya çalışanların kurtuluş ümitleri hiç yoktur. Onlar apaçık deliller karşısında duyarsız bir hale getirilmişlerdir. "Bu, önce iman edip sonra küf retmiş olmalarındandır. Bunun üzerine kalpleri mühürlenmiştir de artık hiç anlamazlar" (3). Nasıl anlayabilsinler ki? İmanı tanı-yıp onun zevkine erdikten, onun nuruyla aydınlanıp ferahladıktan sonra, kalkıp küfrün o pis, katı, öldürücü havasına dönen kimse, nasıl hidayete erebilir ki?

Yeryüzünde Allah'a karşı hile yapmaya kalkışmaktan daha bü-yük ahmaklık yoktur. Bu yaptıklarına karşılık kalpleri mühürlenmiştir. Hiç bir şeyi idrak etmeleri mümkün değildir.

Daha sonra münâfıkların bir tasviri yapılarak müslümanların onlardan sakınmaları emredilir. Onlara bakıldığında, müslüman kılık-lıdırlar, görünüşleri İslâmî olduğu için hoş görünür, konuştuklarında ise, herkesten çok âlim ve mücahid kesilirler. Ancak gerçekte onlar hiç bir şey değildirler. Onlar İslâm'ın en azılı düşmanlarıdır. Bunun için, onları tanıyıp zararlarından korunmak icap eder. Kur'an-ı Kerim onları şöyle nitelendirmektedir: "Onlara baktığında gövdeleri hoşuna gider; konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Onlar giydirilmiş

odunlar gibidirler. Her gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar. Düşman onlardır, sakın onlardan. Allah onların canlarını alsın, nasıl olup da döndürülüyorlar" (4).

Bu tipler, her an ifşa olacaklarının korkusu ile titrerler. Kendilerinin araştırıldığını ve durumlarının herkes tarafından bilindiğini zannederek korkular içerisinde yaşarlar. Bunun içindir ki, "Her gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar". Münâfıklar, kendileri için Allah Teâlâ'dan af dilesin diye Rasulullah (s.a.s)'e götürülmek istendiklerinde, bunu hafife alıp büyüklenerek yüz çevirdiler. Fakat onlar, o kadar korkunç bir durumdadırlar ki, âlemlere rahmet olarak gönderilen ve duası her halükarda kabul edilen bir peygamberin bile, af dilemesinin onlar için faydasız olacağı bildiriliyor; "Sen onlar için af dilesen de dilemesen de Allah onları bağışlamayacaktır. Şüphesiz ki Allah, doğru yoldan çıkanları hidayete erdirmez" (6).

Münâfıklar, müslümanların güçlenmeleri ve Allah'tan başka hiç bir şeyden çekinmemelerinin, Allah'ın verdiği güçten değil de, başka şeylerden ileri geldiğini sanırlar. Bu durum Kur'an-ı Kerim de şöyle ifade edilir: "Onlar Rasûlullah’ın beraberinde bulunan mü'minlere bir şey vermeyin de etrafından dağılıp gitsinler, diyenlerdir. Şeref ve zillet konusunda da aynı sapık düşünceyi taşırlar..."Münâfıklar: "Eğer Medine ye dönersek yemin olsun ki, en şerefli olan en zelil olanı oradan çıkaracaktır" dediler. Oysa şeref Allah'a, peygamberine ve mü'minlere aittir. Fakat münâfıklar bunu bilmezler" (7-8). Bu âyetlerin nüzûlüne sebep olan olay, Mustalik oğulları Gazvesi dönüşünde Medine mü-nâfıklarının reisi olan Abdullah İbn Ubeyy'in, Hz. Peygamber ve Muhâcirler hakkında sarf ettiği sözlerdir.

Sûrenin sonunda mü'minler, münâfıklara ait bütün vasıflardan temizlenmeleri için uyarılıyor. Burada uyarı konusu, dünya imtihanında insanoğlunu sapıtmak için baş sırada yer alan mal ve çocuklardır. İnsan bunların kendisine veriliş hikmetini kavrayamazsa, onları gerektiği gibi değerlendiremez ve onlarla oyalanmaya başlar. Böylece yaratanını unutur ve hüsrana uğrayanlardan olur. Allah Teâlâ, şu âyet-i kerime ile mü'minleri bu tehlikeye karşı ikaz etmektedir: "Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ı anmaktan alıkoymasın. Kim böyle olursa, işte onlar hüsrana uğrayanlardır" (9).

Son olarak, mü'mini münâfıktan ayıran en önemli nokta zikredilir. Allah'ın verdiği rızıktan infak etmek. Bir münafığın en ayırıcı özelliği; malına sımsıkı sarılarak, ondan başkalarının faydalanmasını engellemektir. Mü'minler bilmeden böyle bir tehlike ortamına girmemeleri için uyarılmaktadır: "...Size verdiğimiz rızıklardan harcayın" (10).

Sûre bu münâfıkların yalan söyleyerek, yeminler ederek Allah ve Resûlü’yle dalga geçtiklerini beyanla söze başlıyor. Allah diyor ki:

1. “Ey Muhammed! İkiyüzlü münâfıklar sana gelince: “Senin şüphesiz Allah’ın peygamberi olduğuna şahadet ederiz” derler. Allah, senin kendisinin peygamberi olduğunu bilir; bunun yanında Allah, ikiyüzlülerin yalancı olduklarını da bilir.”

Kendilerini korumak, kendilerini garantiye almak için böyle yapıyorlardı. Gerçek yüzlerini Müslümanlardan gizlemek ve Müslümanlara yaranmak için böyle davranıyorlardı.

Buradaki münâfıklardan kasıt Abdullah bin Übeyy ve arkadaşlarıdır. Bunlar Rasûlullah’ın yanına geldikleri zaman: ¬yÅV7! ”Y,«I«7 «tÅ9Ë! f«Z²L«9 diyerek yeminle beraber onun risâletine şehadette bulunuyorlardı. Görüyoruz ki burada üç yemin var. Birincisi "Neşhedü" cümlesinin ifade ettiği yemin, ikincisi "inne", üçüncüsü "Lam"dır. Yani böyle te’kid üstüne te’kidle yemin ediyorlar. Peygambere ve Müslümanlara karşı kendilerinin imanlarını ispat edebilmek, kendilerini mü'min kabul ettirebilmek için yemin ediyorlar.

Rabbimiz de buyurur ki: “Allah biliyor ki, sen Allah’ın Resûlü-sün. Ama yine Allah şehadet ediyor ki, muhakkak münâfıklar yalan söylüyor. Elbette münâfıklar yalancıdırlar. Yani onlar dedi diye değil, onların ne dediği hiç önemli değil, onlar ister desin ister demesin hiç fark etmez. Üstelik münâfıklar yalan söylüyorlar.” Demek ki bu münâfıklar şehadet etseler de, etmeseler de, biz Müslümanız deseler de, demeseler de yalan söylüyorlar. Ey Müslümanlar, Peygamberi dinleyin, haktan ayrılmayın, deseler de bunlar yalan söylüyorlar. Ama onlar f«Z²L«9 sözünde yalancı değiller, bu söz doğrudur, sen Allah’ın elçisisin, ama onlar buna gerçekten inanmadıkları halde inanmış gibi görünerek yalan söylemektedirler.

Mü’minlerle alâkalı olan sıdk, münâfıklarla alâkalı olan kizb kavramları birbirinin zıddı olarak kullanılır. Sıdk/doğruluk, haber verilen ile saklanılan şey arasındaki uygunluktur. Bir başka deyişle, gönüldekinin dille söylenene uyması; kişinin içinin ve dışının aynı olmasıdır. İnsanın içi ve dışı farklı olursa, sıdk (doğruluk) gerçekleşmez. Böyle bir durumda sözün bir kısmına yalan, bir kısmına doğru denilebilir. Örneğin; bir kâfir, içinden inanmaksızın, ‘Muhammed Allah’ın Resûlüdür’ dese, bu hüküm söz olarak doğrudur. Ancak, bunu söyleyen kâfir, içinden bunun doğru olmadığına inanmaktadır. Tıpkı işte burada olduğu gibi ki, münâfıklar Peygamberimize gelerek dediler ki: “Biz şe-hâdet ederiz ki sen Allah’ın peygamberisin.” Bu ifade söz olarak doğrudur. Allah (c.c.), Hz. Muhammed (s.a.s.)’in kendi resûlü olduğunu biliyor. Ancak, Allah (c.c.) münâfıkların bu sözü söylerken yalancı olduklarına da şâhitlik yapıyor.

Bunlar, inandıklarını değil; inanmadıklarını haber verdikleri için de yalancıdırlar. Haber, vâkıaya uygun, fakat itikadlarına uygun de-ğildir. Niyetleri

doğru olmadığı için yalancıdırlar. Sıdk, öncelikle kalp-ten gelmeli ve itikat halinde olmalıdır; bu inancın dille ifadesi sıdk tır; ama kalben itikat edilmeyen bir şeyin dille söylenmesi de yalandır. Söylenen sözü, fiilin doğrulaması, yani tasdik de sıdkın unsurların-dandır. Doğruluk için niyette ihlâs şarttır. Doğru düşünce, doğru karar ve doğru davranışa niyet, sıdkın temelidir. Doğru bir işi yapmak, doğruluk için yeterli değildir; sâdık/doğru olmak için, onu doğru bir niyetle yapmak da gerekir. Ayrıca, doğruluğa azmeden insanın karar ve niyetinden vazgeçmemesi, düşünce ve azmini sarsacak ortam ve sebeplerden uzak kalması da gerekir.

Yalancılık, münâfıklığın ayrılmaz bir niteliğidir. Her yalancı, münâfık olmayabilir; ama her münâfık mutlaka yalancıdır. Münâfıklar, sahip bulundukları düşünce yapısını ve dünya görüşünü, yapmış ol-dukları bütün kötü fiilleri daima yalan ile gizlemeye, kendilerini mâsum göstermeye çalışmışlardır. Bu ikiyüzlü insanlar, öncelikle düşünce ve dünya görüşlerini, bakış açılarını gizlemek için yalana başvururlar. Münâfıkların ağzından çıkan "sen muhakkak Allah'ın peygamberisin" sözü münâfıklar tarafından kalplerinde doğrulanmamış ve tasdik edilmemiştir. Sözleriyle onun peygamberliğini ikrar ederlerken kalpleriyle yalanlarlar. İnançlarıyla ikrarları çelişir. Nefislerinde onun peygamberliğini kabul etmezken, ağızlarıyla "sen muhakkak Allah'ın peygamberisin" demeleri, onların yalancılığını gösterir. Yapmış oldukları kötü fiilleri de daima yalan ile örtmeye, yalan söyleyerek kendilerinin suçsuz olduğunu göstermeye çalışırlar.

Münâfıkların yalancılık karakteri inanç noktasında olduğu gibi, amel ve davranış alanında da kendini gösterir. Zarar vermek için ger-çekleştirdikleri bir eylemi, "iyilik olsun diye yaptık" diyerek yalanı rahat bir şekilde kullanırlar.

Münâfıkların tüm hayatları yalan üzerine kurulmuştur. Yalan çok kötü bir şeydir. Yalan, toplumda karşılıklı güven duygusunu yıkan, insanların birbirlerine karşı olan sevgi ve saygı duygularını sarsan, yüksek ahlâkî değerleri tahrip eden büyük bir âfettir. En içten toplumların dahi yıkılmasına yol açabilen bir hastalıktır. Yalan, fıtratta olmadığı için bebekler ve küçük çocuklar kendiliğinden yalan söylemezler, büyüklerini taklit ederek yalana alışırlar. Kasıtlı yalanın, temyiz yaşına tekabül eden 6-7 yaşlarından sonra söylendiği ileri sürülmektedir. Bu yaşa varmayan çocuk, yalanı gerçekten ayırt edememekte, sadece bazı mübâlağalara sapabilmektedir. Örnek olarak hayvanat bahçesinde yılan ve fil görmüş bir çocuk, yılan ve filin uzunluk ve cüsseleri kendisine sorulduğunda hiç çekinmeden kasıtsız olarak yılanı, "çok uzun, dünya kadar", fili ise, en az evleri kadar büyük olarak anlatır.

Yalan söyleye söyleye insan kalbi, devamlı yalancı bir intibâ ile kaplanarak, ruh hayatı, evhamlar dünyası halini alır. Artık kişi bu safhada âdeta

iğneli bir beşikteymiş gibi yaşamaya başlar. Bu durum, ileride büyük buhran ve streslere sebebiyet verir. Nitekim münâfıkların yalana pervâsızca başvurmaları, onları psikolojik bazda streslere it-miş olacak ki, Kur'an, onları hasta olarak nitelemektedir:

"Onların kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalığını çoğaltmıştır. Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle de onlar için elîm bir azap vardır."
(Bakara, 10)

Yalan, toplumda büyük bir oranda nefret uyandırmaktadır. Toplumda yalan söylediği görülen herhangi birinin, itibarı sarsılmakta-dır. Nitekim bir hadis-i şerifte bu durum şöyle belirtilir;

"Bir insan, yalan söylediğinde söylediği yalanın pis kokusu yüzünden melek ondan bir mil uzaklaşır."
(Tirmizî, Birr 46).

Bu hadiste yalanın pis bir koku salgıladığı söylenilmektedir. Rûhânî varlıklar olan meleklerin, bu pis kokudan rahatsız olduklarını göz önüne aldığımızda, bu kokunun aynı sınıftan olan insan ruhlarını da tiksindirdiğini, bunun da tesirinin toplum yaşantısında, nefret şeklinde tezâhür ettiğini söylememizin mümkün olabileceği kanısındayız.

Kur'an, en büyük tesirlerinden birisini, sosyal yaşantıda gös-termektedir. Birçok âyet, cemiyet yaşantısını ihlâl eden suçları, büyük günah kategorisine sokarak onlara karşı mücâdele eder. Bu münase-betle toplum yaşantısının dayanağı olan meslek ve sanat sahiplerinin alışverişlerinde büyük oranda güvenilirlik ve doğruluğa ihtiyaç duyul-maktadır. Yalan ise, bu husustaki güvenilirliği yıkmaktadır. Bundan dolayı Kur'an yalana karşı amansız mücâdele vermiş ve ona devam edenleri dalâlet bataklığına saplanıp kalmakla tehdit etmiştir:

"Allah haddi aşan ve (iddiâsında) çok yalancı olan kimseyi doğru yola ulaştırmaz."
(Mü'min, 28)

"Şüphesiz Allah, yalancı ve inkârcı kimseyi doğru yola iletmez."
(Zümer, 3)

Yalan, fıtrata ters olduğu için, insan beyni başta olmak üzere birçok organın çalışma yapısı anormalleşir, yalan söylemek için daha anormal ve olağandışı efor sarf etmek zorunda kalır. Kalp ritimlerinde değişiklik, çeşitli

salgılarda farklılık, heyecanın artması gibi sinir siste-minde anormallikler ortaya çıkar. Bu normal dışı davranışları tespit eden “yalan makinesi” insanın yalan söylediğini büyük ihtimalle tespit eder. Beden dili de yalanı çoğunlukla ele verir: Burna fazla kan pom-palandığından, kaşınma isteği ortaya çıkacak, bundan dolayı yalan söyleyen çoğunlukla eliyle burnunu tutacaktır. İnsan diline söylettiği gibi kolayca gözlerine de yalan söylettiremez, yalancı, muhâtabının gözlerine normal bir şekilde bakmakta zorlanacaktır. Heyecan faktörü kendini belli edecek, ses yapısı, normalin dışına çıkıp biraz farklıla-şacaktır. O yüzden iyi bir gözlemci, (buna ferâset ve basiret sahibi o-lan da diyebiliriz), kişinin beden dilinden yalan söyleyip söylemediğini büyük bir ihtimalle çıkarabilecektir. Bunları bilip bedene de yalan söy-letmek, mümkün olabilir mi? Olabilirse, bu kişinin psikolojik ve fizyo-lojik yapısında ne gibi sarsıntılara yol açar? Oraya girmeden ifade edelim ki, yalanı insan ruhu, vicdanı, psikolojik yapısı, fıtratı, hatta or-ganları (vücut dili), özellikle de imanı kabul etmemektedir.

Günümüzdeki stres, rûhî bunalım ve sebepsiz sıkıntıların, suç-luluk duygusu, intihar isteği gibi mânevî hastalıkların büyük bölümü-nün “yalan”la ilgisi olduğunu söylemek zor olmaz. Bunlar, yalancılara verilecek esas uhrevî cezânın küçük avanslarıdır; Yalandan kaçınan sâdıklar/doğrular ise, bütün bu acılardan ve vicdan azâbından emîn oldukları gibi bu doğruluklarının karşılığını esas olarak âhirette ala-caklardır. Unutmamak lâzımdır ki, esas cezâ ve ödül yeri âhirettir.

"Allah şöyle buyuracaktır: 'Bu, sâdıklara/doğrula-ra, doğruluklarının fayda vereceği gündür. Onlara, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. Allah onlardan râzı olmuştur, onlar da O'ndan râzı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş ve kazanç budur."
(Mâide, 119)

Düzen, yalanı el altından (hatta el üstünden) teşvik etmektedir. Sözgelimi, en nâmuslu tüccarı zulümden farksız vergiler isteyerek, kendi malının yalancısı durumuna zorlamaktadır. Gereksiz bürokrasi ve formaliteler de kişiyi yalana alıştırmaktadır. Eğitimin de yalandan pek uzak olmadığını söylemek gerekir. Zaten şirk en büyük yalan olduğuna göre, şirke dayalı câhilî eğitim ve kültürün temel malzemesinin yalan olması kaçınılmaz olacaktır. Evrim teorisinden, inkılâp ta-rihindeki balıkların kavağa çıkmasına, sosyal konularda hakka ve hakikate ters çarpıtılmış olay ve yorumlara kadar sayısız yalan, bilim diye insanımıza verilmektedir. İnsanın çevresi de Allah’tan hakkıyla kor-kan insanlardan oluşmuyorsa, altta kalmamak, ayıplanmamak için, kalabalığa uymak endişesiyle bulaşıcı mikroplardan çok hızlı bir şekil-de yalan mikrobu tüm çevreye yayılacaktır. Tüccarın, esnafın, Pazar-cıların, ağızlarıyla veya tezgâhları ve vitrinleriyle söyledikleri yalanlara şâhit olmayan kimse var mıdır? Malın

kusurunu söylemeyip gizlemek bile yalan kabul edilip kazancı haramlaştırdığı halde, açıkça yalan söylemek, hatta yalan yere yemin etmek sıradan bir olay halindedir. Günümüz medyası yalan pazarı halindedir. Arz-talep meselesi; yalan alıcıları, hem de para vererek müşterileri varsa, yalandan para kaza-nan yalan tüccarları niye olmasın ki?!

Yalancılık, günümüz câhilî düzenlerinde ve İslâm dışı çevre-lerde açıkgözlük olarak değerlendirilmekte, doğruluğun karın doyur-madığı için enâyilik olduğu söylenmektedir. Öyle ya; "doğruluk karın doyurmaz!", "doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar." Günümüzün en popüler ve saygın kabul edilen meslekleri temelde "profesyonel yalancılık" diye tanımlanabilecek, meslek icabı yalan söylemenin ka-çınılmaz kabul edildiği uğraşlardır. Politikacılar, diplomatlar, avukatlar, reklâmcılar, pazarlamacılar, halkla ilişkiler şirketlerinin temsilcileri, si-nema ve tiyatro sanatçıları, falcılar, sihirbazlar, medyumlar, cinciler, muskacılar, antikacıların... bu saygın(!) mesleklerinden dolayı görev ve meslek icabı, (geçim endişesiyle, yani kutsal geçim tanrısının iz-niyle) çok rahat yalanlar söylemek zorunda(!) oldukları kabul edilir. Nasıl sanatçıların sanat adına her boyaya girip, her çirkinliği üzerle-rinde göstermeleri gerekiyorsa, bu durum, kutsal(!) mesleklerinin ge-reği ise; aynen öyle, diğerlerinin de söyledikleri yalanlar, günah veya kara değil; "beyaz yalan" kategorisine sokulmaktadır. Bu kimseler, ya-lan söyleme becerilerini öylesine geliştirip parlatırlar ki, insanlar bu yalanları duymak için can atarlar, teşvik ederler ve bundan mutluluk bile duyarlar.

Evet, bu münâfıklar yalancıdırlar. Yalan söylüyorlar. Bakara'da da aynı şey belirtilir:

"İnananlarla karşı karşıya geldiklerinde derler ki: İnandık!"
(Bakara 14)

Mü'minlerle karşılaştıklarında derler ki: "Biz de inandık! Biz de mü'miniz!" Ama:

"Şeytanları (kendilerini aldatan akıl hocaları) ile baş başa kalınca da, "biz sizinleyiz! Biz onlarla sadece alay ediyoruz!" derler."
(Bakara 14)

Kur'an-ı Kerim'de nifak ve münâfıklarla ilgili nâzil olmuş âyetler üzerinde kısa bir gezinti yapalım.

İçinden gerçek anlamda iman etmemiş olup, dışından müs-lüman görünen kimse, aslî mânâsını değiştirmeden dilimize geçmiş olan münâfık kelimesi İslâm toplumu içinde -çeşitli sebeplerden dolayı ve menfaati icabı kendini müslüman

göstererek Allah'a, Rasûlüne ve mü'minlere düşmanlığını gizleyen kimsedir (Bakara,8; Âli İmrân,167; Mâide,41)

"Nifak, kalpte olursa küfür, amelde olursa suçtur" (Kurtubî, Tefsir, VIII, 212). Bu bakımdan, münâfıklardaki nifak hâli îtikâdî ve amelî olarak iki grupta toplanır:

1. İtikâdî nifak: Kur'an-ı Kerim'de karakterize edilen, dünyada iken müslüman muamelesi görüp, âhirette inançsızlığı ortaya çıkınca kâfirlerden daha kötü muâmeleye tâbî tutulmasına sebep olacak olan nifak hali. (Nisâ,145) "Akîdenin hilafına îmanda mürâîliktir".

Kur'an-ı Kerim insanları mü'min, kâfir, münâfık olmak üzere üç grupta toplar (Bakara,20) ve insanların en kötüsü ve iki yüzlü olanı şeklinde tarif edilen münâfıkların şu özelliklerinden söz eder: İslâm toplumu içinde fesatçıdırlar. "Yeryüzünde fesat çıkarmayın, denildiğinde; "biz ıslah edicileriz" derler", (Bakara,9-13). "Müslümanların inandıkları gibi inanın, diye örnek verilince; "biz de o beyinsizlerin inandığı gibi mi inanacağız?" diye itiraz ederler. İnananlarla yan yana gelince de; "sizinle beraberiz" derler. Fakat reisleri ve şeytanlarıyla baş başa kalınca; "biz onları aldattık" diye alay ederler" (Bakara,13-15).

İman ile küfür arasında bocalayan münâfıklar, bazen Allah'ı hatırlar gibi davranırlar. Fakat, Allah'a oyun etmeye çalışırlar ve gösterişte bulunurlar. Namaza da üşene üşene kalkarlar (Nisâ,142). İnsanları Allah yolundan döndürmek için yalan yere yemin ederler (Mücadele,14)

Münâfıkların kalbi verimsiz toprak gibidir (A'râf,58), menfaatlerine göre şekil alırlar, dönektirler (Nisâ,141; Ankebût,10-11) Asr-ı Saadetteki münâfıklara; "Hz. Peygamber'in yanına gelmeden önce sadaka verin de öyle gelin" denildiğinde bunların, menfaatlerine dokunduğu için, kaçtıkları tespit edilmiştir. (Mücâdele,13). Münâfıklar bir taraftan da maddî kazanç sağlamak için ahlâk dışı davranışlara başvururlar. Nitekim, münâfıkların başı Abdullah İbn Ubeyy b. Selûl, kazanç sağlamak amacıyla câriyelerini zinaya zorluyordu. Bu maksatla bir nevi genelev de kurmuştu. Zina yoluyla câriyelerinden gelir sağlama çabası üzerine, olayı yasaklayan âyet nazil olmuştur. (Nûr,33).

Münâfıklar Allah'ı unutup cimrilik yaparak ellerini yumarlar (Tevbe,67), bir belâya uğrayıp sıkışınca hemen fitneye düşerler (An-kebût,10), felâketin dönüp kendilerine çarpmasından korktuklarını, kendi aralarında fısıldaşırlar (Mâide,52, 53); olayların akışı münâfıkların lehine gibi ise, itaatle koşa koşa Peygamber'in yanına gelirler (Nûr,49); bunlar zâhiren îman edip kalpleriyle kâfir olanlardır.

"Allah'a, Peygamber'e inandık, itaat ettik" diyen münâfıklar (Nûr,47; diğer taraftan Hz. Peygamber'e isyanı, düşmanlığı fısıldaşırlar (Mücâdele,9-10). Onlar aynen şeytanlara benzerler (Haşr,16); tabiatları gereği Allah'a ve Peygamber'e muhalefet üzeredirler (Mücadele,20); fakat kalplerindeki gizlediklerini ortaya çıkaran âyetlerin inmesinden de çok korkarlar (İnfitâr,4-5; Tevbe,64).

Allah'a kötü zanda bulunan erkek ve kadın münâfıklar (Fetih, 48/6), birbirlerinin tamamlayıcı parçası olup, insanları kötülüğe çağırır, iyilikten vazgeçirmeye çalışırlar. Onlar ebedî Cehennemliktirler (Tevbe,67-69). Kötü sözlerin müslümanlar arasında yayılmasını isterler (Nûr,19); kötülük yapınca sevinirler; yapmadıkları şeylerle övünmekten hoşlanırlar (Âl-i İmrân,188); Kur'an-ı Kerim âyetleriyle alay ederler (Nisa,140); İslâm toplumu içinde yalan-yanlış uydurma haber yayarlar (Ahzâb,60-61); cihada çıkacaklarını yemin ile ifade ettikleri halde iş fiiliyata dökülünce kaçarlar (Nûr,63); düşman korkusundan ölüm baygınlığına düşer (Münâfikûn,19); böyle bir ortamda kaçacak delik ararlar (Tevbe,57). Mü'minler zafer kazanınca, başarıya ortak olmak, ganîmetten faydalanmak için; "sizinle beraber değil miydik?" derler. Kâfirler gâlip gelince; "size mü'minlerden gelecek ziyanı biz önlemedik mi?" derler (Nisâ,141). Savaşta çok şehid düşen olursa; "Allah lütfetti de iyi ki savaşta bulunmadım" diyen münâfıklar, eğer ganîmet bölüşülecekse, "ah keşke ben de şu ganîmete erseydim" derler (A'râf,72,73).

Kur'an-ı Kerim'de özelliklerini tanıtıp haber verdiği münâfıklar için Yüce Allah, peygamberini şöyle uyarmaktadır: "O münâfıkların dış görünüşlerine aldanma. Onların liderlerini gördüğün zaman, yakışıklıdır, gövdeleri hoşuna gider. Konuşurlarsa güzel konuşurlar, dinlersin. İşte onlar sıra sıra dizili kereste gibidirler. Her gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar" (Münâfikûn,1-4). Hak söz tanımayan, âhirette topluca kâfirlerle bir araya gelecek olan (Nisa,140), münâfıklara istiğfar etsen de etmesen de birdir. Çünkü Allah bu fâsıkları affetmeyecektir (Münâfikûn, 6).

Münâfıkların İslâm toplumu içinde bulunmalarından dolayı elde ettikleri menfaatlerin, âhiret hayatında da devamını isteyeceklerini, fakat bunun mümkün olmayacağını Kur'an-ı Kerim şöyle haber verir: "Âhirette münâfık erkek ve kadınlar îman etmiş olanlara; "bizi bekleyin, nûrunuzdan bir parça ışık alalım" diyecekler. O gün onlara; alayla "dönün arkanızda bir nur arayın" denilecek de, neticede îman edenlerle aralarında bir duvar olduğunu görecekler. O zaman münâfıklar, mü'minlere şöyle seslenirler: "Biz sizinle beraber değil miydik? ". "Evet", diyecekler; fakat kendinizi siz kendiniz yaktınız, kuruntunuz sizi aldattı"(Hadid13-15). Böylece münâfıklar ve kâfirler Cehennemde bir araya gelmiş olacaklardır (Nisâ,140).

Medine döneminde, Yahudilerle dostluk kuran münâfıklarla mü'minlerin dost olmamaları hatırlatılmakta (Mâide,51) ve Hz. Peygamber'e; asıl düşmanın münâfıklar olduğu, onlarla savaş yapması, hattâ sert davranması vahiy yoluyla bildirilmektedir. Hz. Peygamber'in de münâfıklara karşı gayet ihtiyatlı, temkinli bir siyaset uyguladığı, gayr-i müslimlere yapılan muameleye tâbi tutmadığı; bilakis onları İslâm toplumu içerisinden ayırmayıp, üzerlerinde kurduğu kuvvetti bir otorite ile tesirsiz hale getirdiği müşahede edilmektedir.

2. Amelî Nifak: Bazı tutum ve davranışlarıyla itikadî nifaka kıs-mî bir benzeyiş içinde bulunmakla beraber, inançlarında açık bir nifakın söz konusu olmadığı müslüman kişilerin durumu. Hadislerde geçen münâfık türü amelî (ahlâkî) yönden olan nifakı vurgulamaktadır. Meselâ: "Münafığın alâmeti üçtür: Konuştuğu zaman yalan söyler, va-dettiğinde vaadinden döner, kendisine bir şey emanet edildiğinde emanete hıyanet eder" (Tirmîzî, Îman,14) hadisi benzerî hadisler îti-kâdî nifaka yaklaşılmaması için alınan tedbirler ve tembihler mahiyetindeki emirlerdir. Zîra, amelî nifak çoğalınca ileride müslümanın îti-kâdî nifaka yaklaşma tehlikesi doğabilir.

2. "Onlar, yeminlerini kalkan edinerek Allah'ın yolundan alıkorlar. İşledikleri işler gerçekten ne kötüdür!"

Bunlar, Müslümanlardan kendilerine gelebilecek öfkelere, tehlikelere karşı bu yeminlerini kalkan yapıyorlardı. "Vallahi, billahi, tallahi biz şehadet ederiz ki sen Allah'ın elçisisin, vallahi billahi biz de Müs-lümanız" diyerek ya da münâfıklıklarını yakalayan Müslümanlara karşı, onların münâfıkça sözleri Allah'ın Resûlü'ne ulaştırıldığı zaman "vallahi billahi biz bunu nifak olsun diye söylemedik, biz bunu münâfıklık olarak yapmadık" diyerek yemin ediyorlardı. Böylece bu yeminlerin arkasına saklanarak kendilerini gizleme imkânı bulduklarını zannederler. Böylece kendilerini, kendi nefislerini aldatır, kendilerini Allah yolundan saptırırlar. Nasıl saptırırlar? Kendi kendilerini Allah yolundan nasıl alıkorlar?

Anlayabildiğimiz kadarıyla bu yeminler Allah yoluna girmemeleri konusunda kendilerine kolaylık sağlıyordu. Onlar bu tür yeminlerle toplumda yerlerini korumayı becerebiliyor, bu yüzden herkes onları Müslüman zannediyor, Müslüman olmadıkları halde kendilerini kamufle etmeyi beceriyor ve bunun için de ciddi ciddi İslam'a girme zorunlulukları da ortadan kalkıyordu. Bu yeminlerle kendilerinden emin hale gelmeleri kendi kendilerini Allah yolundan alıkoyuyordu. Böyle yeminlerle, yalan dolanlarla güyâ Müslümanları aldatmaya çalışıyorlardı. Müslümanları Allah'tan, peygamberden, dinden uzaklaştırmayı hedefliyorlardı. Bizans'la, dış dünyayla, Yahudilerle, müşriklerle irtibata geçerek peygambere ve Müslümanlara karşı çeşitli komplolara girişiyorlardı. Ama bir yandan da biz Müslümanız diye yemin ederek peygamberi ve Müslümanları aldatmaya çalışıyorlardı.

İkinci olarak da bu tür yeminlerin arkasına saklanarak insanları Allah yolundan saptırma imkânı buluyorlardı. İslam konusunda fazla bilgisi olmayan insanlara karşı Müslüman gibi görünerek İslâm'la alakalı yanlış beyanlarda, yanlış tavırlarda bulunarak onları Allah yolundan saptırıyorlardı. Bugün de, "vallahi biz de Müslümanız, billahi biz de inanıyoruz" diyerek söyledikleri, yaptıkları dinmiş, dindenmiş gibi, Müslüman öyle olurmuş gibi insanları saptıran pek çoklarını görüyoruz. Yaptıkları yeminlerle, kendi yeminlerini kalkan yaparak, kendi ye-minlerini kalkan kabul ederek yeminlerinin arkasına saklanıyorlar da, insanları, çevrelerindekileri, tanıdık, eş, dost, hısım, akrabalarını veya talebelerini, arkadaşlarını, kadınlarını, çocuklarını Allah yolundan saptırıyor, Allah yolundan alıkoyuyorlar.

"Biz de Müslümanız, biz de Allah'ın dinini biliriz, biz de âyet ve hadise muttaliiyiz, biz de bu işin tahsilini yaptık. Biz de Müslümanız, biz de inanıyoruz ama bu kadarı da olmaz yani! Biz de Müslümanız ama bu kadarına da gerek yoktur" diyorlar. "Düğünde bu kadar olmalı, evde bu olmalı, eşya böyle olmalı, kızın kıyafeti böyle olmalı, bu devirde insanın mesleği, meşrebi, siyasî görüşü veya ekonomi anlayışı böyle olmalı. Bu devirde insanın sofrası, evi, mutfağı, kazanması, harcaması şöyle olmalı" diyor ve insanları Allah yolundan saptırmaya çalışıyorlar. Allah korusun, günümüzde kalben inanmadıkları halde dilleriyle ve tavırlarıyla Müslümanlık gösterisinde bulunan pek çok münâfık bugün yığınları arkalarından sürüklemektedirler. İslam konusunda bozuk düzen düşünceler, yanlış kanaatler uyandırarak insanları Allah yolundan saptırmaktadırlar.

Bunlar ne işler yapıyorlar? Yani gerçekten olmayacak şeyler yapıyorlar. Olmayacak işlerin peşine düşüyorlar. Haydi diyelim ki bu yeminleriyle, bu yalanlarıyla peygamberi ve Müslümanları aldattılar. Peki Allah görmüyor mu bu yaptıklarını? Allah'ı nasıl atlatacaklar? Allah onların kalplerini, dünyalarını, hesaplarını, hedeflerini biliyor. O bilen Allah, peygamberine de sürekli vahiy indiriyor. Peygamber de o en bilen Allah'tan gelenleri Müslümanlara aktarıyor. Şimdi bu adamlar kendi kendilerini aldatmadan başka ne yapabilirler? Allah onları biliyor, peygamber ve Müslümanlar da tanıyor. Rabbimiz onların özelliklerini o kadar âyân beyân ortaya koyuyor ki, Kur'an'la bakabilen herkes onları tanıyor. Ama bu zavallılar zannediyorlar ki kendilerini kimse bilmiyor ve yeminlerle Müslümanları kandırıp onlara galip gelebilecekler.

Ne kadar kötü yapıyorlar değil mi? Kendileri saptıkları gibi başkalarını da saptırıyorlar. Mesela bir adam eline bir kerpeten alsa ve her gün kendi etinden, kendi vücudundan bir şeyler koparsa, sonra bunu çocuklarına ve çevresine de alıştırsa. "Bakın ben bunu yapıyorum, öyle zevkli, öyle hoş bir şey ki, o kadar zevk veriyor ki gelin bir de siz yapın" diyerek çevresindekileri de buna çağırsa,

çocuklarını da buna alıştırsa… Böyleleri var mı? Evet, böyle birçok kimse var. Et ko-parmıyorlar ama akıl koparıyorlar, iman, din koparıyor veya uyuşturucu alıyorlar değil mi? Peki niye böyle yapıyor bunlar? Niye böyle davranıyor bu adamlar? Niye biraz Müslüman, biraz kâfir gibi davranıyor bu insanlar?

3. "Bunun sebebi şudur: Onlar inandılar sonra inkar ettiler, bu yüzden kalplerinin üzeri mühürlendi. Artık onlar anlamazlar."

Onların durumları şu ki, önce inandık demişler, dıştan iman etmişler sonra da dilleriyle söyledikleri bu imanı kalpleriyle ve amelleriyle küfretmişlerdir. Önce inandılar, yani ağızlarıyla iman iddiasında bulunarak Müslümanların içine girdiler, ama sonradan bu imanlarını hayatlarıyla yalanlayıverdiler. İşte sıkıntı buradadır.

Anlayabildiğimiz kadarıyla iş şöyledir: Bunlar önce iman ettiler. Resul-i Ekrem Efendimiz Medine'ye geldiği zaman iman ettiler. Herhalde imanlarıyla eskiden olduğu gibi bir ayrıcalık kazanacaklarını zannettiler. Halbuki İslam'da öncelik takvada ve teslimiyetteydi. Bunun dışında kimseye bir ayrıcalık yoktu. Bunlar eskiden toplumun önde gelen insanları, zenginleri, idarecileri, ağaları ve patronlarıydı.

Veya Rasûlullah'ın Medine'ye teşrifinin arafesinde Medine'de reisliğe soyunmuş insanlardı. Ama Resul gelince reislikleri de, ayrıcalıkları da bitti. Hukuken, siyasal yönden aynen diğer Müslümanlar gibi oluverdiler. Elbette İslam'a göre böyle olacaktı. İşte adamlar önce Müslüman oldular, sonra baktılar, gördüler ki öteki Müslümanlara kar-şı bir ayrıcalıkları olmayacak, keyiflerince bir dünya yaşayamayacaklar, sonra kâfir oldular. İşte bundan dolayı kalpleri mühürlendi de artık aklı ermeyen kimseler oluverdiler.

Veya bir başka değerlendirmeyle, bunlar böyle ne açıkça kâfir olabilmiş, ne de mü'min olabilmişlerdir. Mü'minle kâfir arası, imanla küfür arası bir yol tutturmuşlardı. Yani bunlar inanıyorlar aslında, ama imanlarını, inançlarını örtüyor, örtbas ediyor, karıştırıyorlar. Allah da onların kalplerini mühürleyiveriyor da duymaz, duygulanmaz hale getiriveriyor onları. Duymaz, duygulanmaz, anlamaz, fıkıhsızlar haline geliveriyorlar.

Peki acaba Allah niye mühürlüyor onların kalplerini? Bir daha anlamasınlar diye mi? Ya da eğer Allah bunların kalplerini mühürlediği için eğer bu adamlar duyamaz, anlamaz hale gelmişlerse, o zaman acaba bu adamların suçu nedir? Kalbin mühürlenmesi ne demektir? Kalbin mühürlenmesini nasıl anlayacağız? Allah'ın Resûlü şöyle buyurur:

"Günahlar insan kalbini bir kılıf gibi öyle bir sarar ki, sonunda o kişi artık bir şey duymaz oluverir."

İşte kalbin mühürlenmesinin mânâsı budur. Rabbimiz Mutaf-fifîn sûresinde bu hususu şöyle anlatır:

"Hayır hayır; onların kazandıkları, kalplerini paslandırıp körletmiştir."
(Mutaffifîn 14)

İşte kalp, böyle günahlarla örtülünce, Allah da onun üzerine mührünü basıverir. Bir kabın üzerine mühür vurulmuşsa, artık o kabın içine ulaşmak ancak o mührü, o damgayı çıkarmaya, kırmaya bağlıdır. Bu kalbe iman ancak o zaman girebilir. Peki acaba bu işin Allah'a izâfesini nasıl anlayacağız? Yani eğer bu kâfirlerin kalplerini Allah mühürlediği için bunlar kâfir olmuşlarsa, o zaman suçu ne bunların? Bir cebir söz konusu değil midir burada? gibi bir soru hatırımıza geliyor. Halbuki Allah şöyle buyurur:

"Ben kullarıma zulmedici değilim."
(Gaf: 29)

Bir başka âyet-i kerîmesinde ise:

"De ki, Allah kötülükleri emretmez."

(A'râf 28)

buyurur. Bütün bu âyetlerle bunu nasıl telif edeceğiz? Âyetlerden ve hadislerden anladığımıza göre Allah herkese bir kalp ve her insan kalbi için bir kilit vermiştir. Bu kalbin kilitleyici, mühürleyici veya açıcı anahtarı Allah'tandır. Ama bu kilidin, bu mühürün Allah'tan oluşu bir cebir anlamına gelmemektedir. İnsanlar kendi öz iradeleri, hür iradeleriyle bu kilidin kapatılmasını Allah'a arz ederlerse, Allah onu kapatır. Ya da Allah'tan açılmasını isterler, Allah da onu açıverir.

O halde isteyen kuldur, ama açan ve kapatan her zaman din sahibi olan Allah'tır. Demek ki bu açma ve kapatma işinde Allah yine de insana irade vermiştir. Yani insan kâfirken, kalbi mühürlüyken, kapalıyken Allah'a tekrar müracaat edip kalbini açtırabilir ve Müslüman olabilir. Müslümanken de müracaat edip kapattırabilir ve mürtet olabilir.

Bu durumda kalbini açıkken kapattıran ve mürted olan bu adama ne yapılır? Eğer bu kişi yakalanmışsa öldürülür. Ama yakalanmamışsa, kaçıp kurtulmuş veya insanlardan gizlenmişse, o zaman dinle alay eder gibi aç kapat,

aç kapat olmaz. Yani kâfir oldu, Müslüman oldu, kâfir oldu; Müslüman olunca artık bir daha kâfir olursa, o zaman da Rabbimizin şu âyeti gündeme gelecektir:

"Onlar ki iman ettiler. Sonra küfrettiler. Sonra iman ettiler, sonra küfrettiler. Sonra küfürde ileri gittiler. Artık Allah onları mağfiret edecek değildir."
(Nisâ 137)

Yani adam önce inandı, sonra inkar etti. Sonra tekrar inandı, tekrar inkar etti. Kalbini açtırdı, sonra kapattırdı. Sonra tekrar bir daha açtırdı, sonra tekrar kapattırdı. Artık bu dinle alay, Allah'la alay anlamına gelir ki, Allah sonunda onun tevbesini kabul etmez.

İşte bunlar kalplerinin kilitli olmasını, kilitli kalmasını isteyen, kalplerini kullanmak istemeyen insanlardır. Ondan sonra da artık hiçbir şey duymaz ve hiçbir şey anlamaz hale geliyorlar.

4. "Onları gördüğün zaman kalıpları hoşuna gider, konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Onlar sanki dayanmış keresteler gibidir. Her sayhayı kendi aleyhlerinde zannederler. Onlar düşmandır, onlardan sakın. Allah onları kahretsin! Nasıl da döndürülüyorlar?"

Gerçi sen onları görsen, bunlar pek hoşuna gider. Cisimleri, cüsseleri hoşuna gider. Zira insan ruh ve bedenden oluşmaktadır. Cisim; ceset ve konum demektir. Yani onların boşlukta işgal ettikleri bir yer, konum, makam, statüleri vardır. Onların işte bu konumları dikkat çeker. Âmirdirler, âlimdirler, fazıldırlar, bilgiçtirler, öğretmendirler, mü-dürdürler, patrondurlar filan ya, işte onların bu durumları senin pek hoşuna gider.

Dikkat ederseniz burada "Ecsâmuhum" deniyor. Yani onların mânâları, akılları, bakışları, görüşleri, basiretleri değil, cisimleri hoşuna gider diyor Rabbimiz. Bu adamların cisimleri Rasûlullah'ın hoşuna gidiyormuş. Onların cisimlerini, kalıplarını, konumlarını görünce, Allah'ın Resûlü "keşke şu adamlar Müslüman olsaydı" diyormuş. Niye böyle diyordu Allah'ın Resûlü? Çünkü Rasûlullah'ın yanına geldiklerinde büyük büyük, iddialı iddialı laflar ediyorlardı.

Rabbimiz diyor ki, "konuştukları zaman neredeyse onları dinlemek istersiniz." Fasih konuşurlar, düzgün konuşurlar onları dinleyen birileri fesahat ve belâgatlarından ötürü sözlerine kulak verip dinlemek ister. Şimdi de görüyoruz işte, adamlar milletin karşısına çıkıyorlar, ekonomi diye başlıyor, ülke idaresi filan diyor, ciddi ciddi konuşuyorlar. Onları dinleyince bayağı bayağı düşünen birisi filan zannediyorsunuz, ama adamların ciğeri beş para etmiyor. Allah diyor ki, "onlar sanki duvara dayanmış keresteler gibidirler."

Bu adamlar Rasûlullah’ın meclislerine gelir, gâyet ciddi, ağırbaşlı bir şekilde Allah’ın Resûlü’nü dinler görünürlerdi. Söze kulak verir, sözü almaya ve anlamaya çalıştıkları tavrını sergilerlerdi. Ama bu tavırlarının tamamen aksine kulaklarına asla söz gitmiyor, kalplerine inmiyordu. Sanki söz duvara çarpıyor ve söyleyene geri dönüyordu. Allah buyurur ki, “sanki onlar duvara yaslanmış kütükler, keresteler gibiydi.” Kalplerinde hiçbir şey yoktur, onların kafaları bomboştur. Kal-binde iman olmayan bir kimsede bilgi, izzet, şeref de yoktur. Dökülen elbiseler içinde de olsa, evi, barkı, parası, pulu olmasa da, konuşması insanların alkışlayacağı bir şekilde olmasa da, Allah için hayatını feda eden bir Müslüman üstündür. Ama beri tarafta boylu, poslu, malı, mülkü, kavmi, kabilesi, güzel konuşma yeteneği olan, ama kalbinde Allah’a iman ve teslimiyetin olmadığı kimse Allah katında beş para et-mez.

Âyetteki kereste, kütük benzetmesinden anlıyoruz ki, bu adamlar ruhu olmayan cesetler gibidirler. Yani Rasûlullah’ın karşısında, ağaca bir insan elbisesi giydirilmiş gibi oturuyorlardı. Ruhu olmayan, aklı olmayan, idraki olmayan, zerre kadar düşünceleri olmayan cisimlerdir bunlar.

Konuştukları zaman kulak verirsin. Acaba benden yana, Allah’tan, hayırdan, haktan yana bir şey söyleyecekler mi? Diye düşünürsün. Ama bilesin ki peygamberim, onlar kereste gibidirler. Hayatlarına, koltuklarına dayanmışlar, müdürlüklerine, mallarına, makamlarına yapışmışlar. Peygamberim, sakın sen onların anlamalarını, kavra-malarını, inanmalarını ve amele dönüştürmelerini filan bekleme. Bir oduna elbise giydirseniz adam olur mu? Söz dinler mi? İşte sanki bunlar da böyledirler. Çok güzel elbiseler giydirseniz de kesinlikle bunlar adam olmazlar.

Nerde bir ses, nerde bir sayha duysalar bunu kendi aleyhlerine zanneder ve hemen korkarlar. Her sesi, her feryadı, her hareketi, her kıpırdanışı kendi tepelerine inecek zannederler. Bir öksürük sesi duysalar, acaba uyanıyorlar mı, acaba diriliş başladı mı, münâfıklığımız anlaşıldı mı, maskemiz düştü de hesap sorma zamanı mı geldi diye ödleri patlar. Bunlar sürekli her şeyden korkalar. Çünkü bunlar çok ince bir perdeyle yüzlerinin örtülü olduğunu ve çok basit bir rüzgarla o perdenin açılıvereceğini bilirler. Kalplerindeki ve ağızlarındaki yeminlerle, yüzlerindeki maskeyle gizlemeye çalıştıkları münâfıklıklarının her an açığa çıkacağı korkusunu yaşamaktadırlar. Bu yüzden şehirde bir hareket, bir yürüyüş görüverseler, küçücük bir devinim, ya da bir tekbir sesi duyuverseler, hesap vakti geldi diye ödleri kopmaktadır.

Korkuyorlar. Niye? Çünkü herkesi kendilerine düşman zannederler. Öyleyse onlardan sakın. Onların yanına yaklaşma peygamberim, bulaşma onlara. Allah kahretsin onları. Allah belâsını versin onların. Bu, ya bu adamlara Allah tarafından lâyık görülen bir bedduadır, ya da mü'minlere onlar hakkında

böyle demeleri konusunda bir emirdir. Allah belâsını versin, Allah kahretsin bu alçakları! Nereye gidiyor bu adamlar? Ne elde etmeye çalışıyor bu adamlar? Neyin peşinde koşuyorlar? Rabbimiz hayret ifade eden bir ifadede bulunuyor onlar için. Nasıl da haktan yüz çeviriyorlar? Nerden dönüyor bu adamlar? Kimden kime kaçıyorlar? Allah'tan kaçıp kime kul olmaya çalışıyor bu adamlar?

Bunlar düşmandırlar. Hem Allah'a, hem peygambere, hem de Müslümanlara karşı düşmandır bunlar. Bunlardan, böylelerinden sakının, diyor Rabbimiz. Dikkat edin. Şekillerine, cisimlerine, dış görünüşlerine, tumturaklı sözlerine aldanmayın. Bunlar Allah'ı, peygamberi ve Müslümanları aldatacaklarını zannedecekler, söyledikleri güzel sözlerin arkasına saklanarak olmadık işler yapacaklar. Allah onları kahretsin. Allah onların belâlarını versin. Nasıl da Allah'tan, peygamberden uzak bir hayat yaşıyorlar? Nasıl da Allah'a ve peygambere karşı bir tavır alabiliyorlar? Bakın Bakara sûresinde bu hususu anlatırken Rabbimiz şöyle buyurur:

"İnsanlardan öyleleri de vardır ki dünya hayatı hakkında söyledikleri senin hoşuna gider. Hatta böylesi kalbinde olana Allah'ı şahit tutar. Halbuki o hasımların en yamanıdır."

(Bakara 205)

Âyet-i kerîmede sözleriyle davranışları farklı olan, içi başka, dışı başka insan tipi anlatılıyor. Kalben inanmadığı halde belli makamlara gelebilmek, belli menfaatler devşirebilmek, mü'minleri kandırabilmek için kendilerinden olduğunu, kendisinin de inandığını söyler. Kendisinin iyi bir Müslüman olduğuna, insanlar için iyi şeyler düşündüğüne Allah'ı da şahit tutarak yeminler eder. Benim iyilikten başka bir şey düşünmediğime Allah şahittir. "Ben şahsi çıkar için değil, Allah şahittir ki insanlığın kurtuluşu için çırpınıyorum," gibi tatlı tatlı sözler, parlak ifadeler ve yeminler ederek insanları kandırmaya çalışır.

Seçimler yaklaşırken bu tür insanları çok görürsünüz. Vatan, millet, Sakarya, ezan, bayrak, kitap, iman gibi inanmadıkları mukaddes mefhumları ağızlarına alarak, "biz de Müslümanız, bizim derdimiz de Müslümanlara hizmettir" diyerek Müslümanları kandırmaya çalışırlar. Müslümanlara emniyet telkin ederek onların oylarını almaya çalışırlar.

Halbuki Allah şöyle buyurur: ***"Oysa o azılı bir düşmandır."*** Düşmanların en yamanıdır o. Tatlı dilleriyle Müslümanlardan görünerek onları aldatan ve sonunda onların dinleriyle, imanlarıyla ve tüm mukaddes mefhumlarıyla oynayan azılı bir düşmandır o. Sözleri hoşunuza gitse de bu tür insanlara aldanmayın. Hayatlarında inandığınız mefhumların kokusu bile olmayan, İslam'la uzaktan ve yakından en küçük bir ilgileri olmayan bu tür insanlara güvenmeyin, insanları sırf sözlerine göre değil amellerine göre değerlendirin, diyor Rabbi-miz. Bakın bu adam:

“O dönüp gitti mi (Yahut bir iş başına geçti mi) yeryüzünde ortalığı fesada vermek, ekinleri tahrip edip nesilleri bozmak için çalışır. Allah bozgunculuğu sevmez.”

(Bakara 205)

İşte bu adam "tevellâ" edince. Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun iki mânâsı vardır:

1- Senin, sizin yanınızdan ayrılınca, o atmosferi terk edip de kendi dünyasına dönünce.

2- Bir iş başına geçince, velî olunca, birilerinin velâyetini üzerine alıp idareci olunca… O zaman da yeryüzünde fesat çıkarmak, düzen bozmak, ekinleri ve nesilleri yok etmek, telef etmek, bozmak için çabalar.

Bu adamın birinci işi ifsat etmektir. İfsat, küfrü yaymak, küfrü ve şirki hakim kılmak demektir. Allah’ın yeryüzünde koyduğu düzeni değiştirip, onun yerine başkalarının düzenlerini ikame etmek demektir.

Bir de böyleleri nesli bozmak için çırpınır. Nesli bozar, itlâf ederler. Eğitimle bozarlar, dinden, imandan, Kur’an'dan uzak, tamamıyla materyalist bir eğitim sitemi kurarak ümmeti Muhammed'in neslini bozarlar. Müslümanların çocuklarının başlarını açtırarak onları hayâsızlaştırır, iffetlerini, namuslarını bozarlar. Doğum kontrolü adı altında yalanlarla ümmetin çocuklarını daha doğmadan öldürmeye çalışarak itlaf ederler. İnsanların yataklarına kadar uzanıp orada ne ekeceğine de onlar karışır.

Bunu da yaparken tatlı sözlerle onları ikna etmeye çalışırlar. İyi niyetli olduklarını, kendilerini düşündüklerini söylerler. “Sizler sıkıntı çekmeyesiniz, aç ve açıkta kalmayasınız diye, bakamayacağınız, besleyemeyeceğiniz çocuklarınızı daha doğmadan boğmaya geldik” derler. Size şirin görünmeye çalışırlar. Bu yutturmacalarla Müslümanların çoğalmalarını ve günün birinde kendilerine kafa tutabilecek bir noktaya gelmelerini engellemeye çalışırlar. Böylece mü'minlerin nesillerini telef ederler.

Allah buyurur ki, bu hainler ekini de helâk ederler. Ürünleri bozarlar. Bugün memleketimizde ki tüm sebze meyveler hormonludur. Kâfirler tüm pisliklerini ülkemize taşımışlardır. Sırf para kazanmayı hedefleyen ve bunun dışında başka hiçbir şeye değer vermeyen bu bozguncular, istedikleri paraya ulaşabilmek için kurdukları fabrikalardan çıkan artık maddeleriyle tabiatı bozmakta, insanları zehirlemektedirler. Dertleri para kazanmak olunca, onlar için binlerce insan ölse de fark etmez.

Bunlardan herhangi birine, reislerine, başkanlarına, idarecilerine, önde gidenlerine, arkada kalanlarına, uzun boylusuna, kısa boylusuna, hangisi olursa olsun fark etmez:

5. "Onlara: "Gelin, Allah'ın Resûlü sizin için mağfiret dilesin" denildiği zaman başlarını çevirirler ve onların, büyüklük taslayarak yüz çevirdiklerini görürsün."

Onlara, "gelin şu bozuk düzen anlayışlarınızı, yalan dolan üzerine bina edilmiş hayatınızı değiştirip güzel Müslümanlar olun da peygamber sizin hakkınızda Allah'tan af ve mağfiret dilesin" denildiği zaman, başlarını çevirirler de onları müstekbirler, büyüklenenler olarak kaçarken görürsün. Kendileri Allah ve Resûlü'nden, Allah ve Resûlü-nün istediği Müslümanca bir hayattan uzaklaşıp kaçtıkları gibi, diğer insanları da Allah ve Resûlü'nden uzaklaştırmaya çalışırlar. Gerçekten bu çok garip bir davranış bozukluğudur. Allah, peygamber ve Müslümanlar onları bu yanılgılarından vazgeçip adam gibi olmaya ça-ğırınca kaçarlar.

Yani bunlar bizzat kendileri gelip Allah Resûlü'nden af dilemedikleri gibi, dâvet edildiklerinde bile af dilemek şöyle dursun, başlarını çevirir, kibirlenir ve Allah'ın Resûlü'ne gitmeyi zillet kabul ederler. Bunların zaman zaman işledikleri suçlarla münâfıklıkları açığa çıkınca, ağızlarından ancak bir kâfirin söyleyebileceği herzeler dökülünce veya yüzlerindeki maskeleri düşünce çevrelerindeki Müslümanlar tarafından: "Eyvah sen şöyle şöyle dedin, sen şöyle şöyle yaptın ve bu durumda imanın tehlikeye düştü, hemen istiğfar etmelisin, ya da Ra-sûlullah'a gidip onun hakkında istiğfarını dilemelisin" denildiği zaman da başlarını çevirir, kafa tutar, istiğfarda bulunmaz ve Allah Resûlü'ne de gitmezler. Gelin bu konuda peygamberin sünnetine müracaat edelim. Gelin durumumuzu ona soralım. Gelin peygamber size istiğfar et-sin, size istiğfar modeli göstersin. Bakara'da şöyle diyordu Rabbimiz:

"Böylesine: "Allah'tan kork!" denilince benlik ve gurur kendisini günaha sevk eder. (Ceza ve azap olarak) Ona cehennem yeter. O ne kötü yerdir."

(Bakara 206)

Böylesi kimselere Allah'tan kork da bu yeryüzünün düzenini bozmaktan, insanların huzurunu kaçırmaktan, nesli itlaf etmekten, münâfıklıktan vazgeç denildiği zaman, bu sefer de bu bozguncu insanlar gururlanmaya başlarlar. İzzeti nefsi onları tutar ve daha çok günah işlemeye sevk eder, diyor Rabbimiz. Yani bu tür isyankâr insanlar günahı savunmaya başlarlar. Günahın günah olduğunu reddetmekle birlikte utanmadan onu savunmaya çalışırlar.

Veya büyüklük gururu onları kuşatır da daha çok günaha sevk eder. Yaptıkları şeyler apaçık günah, apaçık kötülük, zulüm ve insanların aleyhine

olduğu halde, yine de bunu kabullenmezler. Islahtan yana, iyilikten yana olduklarını iddia ederler. Aslında yaptıkları her şey bozmadır, her şey ifsattır. Zira düzen sahibi Allah'ın yaptığı dışında tüm düzenlemeler bozmadır. Bu adamlar Allah'ın düzeninden habersiz düzenlemede bulunduklarından yaptıklarının tamamı bozmadır. Ama Allah'ın düzeninden bahsedip de kendilerinin bozguncu olduklarını söyleyerek bu işten vazgeçmelerini söyleyenlere karşı da tavır alırlar. Allah'a inanmayan bu tür insanlara ne kadar da Allah korkusu, Allah hesabı hatırlatılırsa hatırlatılsın, bunun hiçbir faydası olmayacaktır.

"Bunlar bozguncudur. Ey Müslümanlar! Nesillerinizi ve ekinlerinizi kurtarmak istiyorsanız, bu tür insanları velâyet makamına çıkarmayın! İşlerinizi bunlara havale etmeyin. Bu adamları başınıza velî seçmeyin. Sizin adınıza size danışmadan karar verecek makamlara bu tür insanları getirmeyin! Bunların Müslümanlar üzerine velâyet hakları yoktur," diyor Rabbimiz.

Evet, başlarını aşağıya eğerler. Sen onları büyüklük taslayarak, müstekbir olarak haktan yüz çevirip gittiklerini görürsün. Aman demeye, pişmanlık göstermeye yanaşmazlar. İstiğfara ve tevbeye ke-sinlikle yanaşmazlar. Ama:

6. "Onlara mağfiret dilesen de, dilemesen de onlar için birdir. Allah onları bağışlamayacaktır. Çünkü Allah, yolundan çıkmış bir toplumu asla yola iletmez."

Onlar için istiğfar etmişsin etmemişsin fark etmez, çünkü Allah onları kesinlikle affetmeyecek. Yani bu adamlar, peygamberle, Müslü-manlarla dalga geçecekler, sonra da Allah onları affedecek, öyle mi? Niye? Allah onları affetmeye mecbur mu? Ya bu münâfıklar bu huylarından ciddi ciddi vazgeçecekler, ya da Allah kesinlikle onları affetmeyecektir. Çünkü Allah fâsık bir kavmi, fısk ve fücur ehlini hidâyete erdirmez.

Onlar bu münâfıkça tavırlarını sürdürdükleri sürece Allah asla onları bağışlamayacaktır. Çünkü münâfıkların İslam'a dönme ihtimalleri de yoktur. Yani İslam'ı, Allah'ı, peygamberi tanımayan bir kâfir tanıyınca Müslüman olabiliyor da, bunları tanıyan bir münâfık İslam'a girmiyor. Çünkü o ben Müslümanım diye kendi kendini aldatıyor. Daha önce Tevbe sûresindeki âyet gelmişti:

"Ey Muhammed! Onlar için ister istiğfar et, istersen etme, birdir. Onlara yetmiş kere de istiğfar etsen Allah onları bağışlamayacaktır..."
(Tevbe 80)

İnsanların cehennemine razı olmayan Allah'ın Resûlü, "seksenden fazla istiğfar ederim" buyurunca, işte Rabbimiz bu âyetini gönderdi.

Bu âyetlerden anlıyoruz ki, dua ve istiğfar ancak mü'minler için fayda sağlayacaktır. Kâfir ve münâfıklar için ne duanın, ne de istiğfarın en küçük bir faydası olmayacaktır ve bu câiz de değildir. Burada şunu ifade edelim ki, kâfir veya münâfık birisi için değil, sıradan bir kimse Allah'ın en sevdiği peygamberi Hazreti Muhammed'e (a.s) dua etse bile, yine de bunun hiç bir mânâsı olmayacaktır.

Âyetten anlıyoruz ki hidâyete talip olmayan kişiye hidâyet ver-mek sünnetullaha aykırıdır. Çünkü Allah, yolundan çıkmış bir toplumu asla hidâyete ulaştırmaz.

7. "Onlar öyle kimselerdir ki: "Allah'ın elçisinin yanında bulunanları beslemeyin ki dağılıp gitsinler" di-yorlar. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır, fakat münâfıklar anlamazlar."

Onlar şöyle iddiada bulunuyorlar: "Allah ve Allah Resûlü yanında olan şu garip insanlara para vermeyin! Onlara yardım etmeyin! Böylece onlar dağılıp gitsinler! Başımızın belâsı bunlar ya! Sizler yardım ediyorsunuz, onlar da şımarıp duruyorlar. Bu Müslümanların yemelerini, içmelerini bitirin; bu peygamberin etrafındaki garibanlara bir şeyler vermeyin ki, dağılıp gitsinler!"

Buhârî'de rivâyet edildiğine göre Zeyd bin Erkam (r.a) der ki: "Bir gaza esnasında idik. Bir su meselesi yüzünden iki sahâbe kavga ettiler. Bunlardan biri Abdullah bin Übeyy'in arkadaşlarından birinin başına vurarak yaraladı. Bunu gören Abdullah bin Übeyy'in yanındakilere şöyle dediğini işittim: "Besle kargayı oysun başını! Ey Medineliler bunu siz yaptınız! Bu belâyı kendi başınıza siz getirdiniz! Onları memleketinize soktunuz, mallarınıza ortak ettiniz, yemeklerinizi paylaştınız bu adamlarla. Görüyorsunuz ki şimdi onlar da şımarmaya başladılar. Vallahi eğer siz onlara bir şey vermezseniz, Rasûlullah'ın yanındaki garibanlara bir şey vermezseniz, onlara yiyecek-içecek bir şeyler vermezseniz onlar dağılıp giderler. Bırakın, ilgilenmeyin; onlar da dağılıp gitsinler! Yemin ederim ki, bu seferden Medine'ye döndüğümüz zaman, her halde daha aziz olanlarımız, daha üstün ve daha şerefli olanlarımız daha zelil ve düşük olanları oradan çıkaracaktır." Hz. Zeyd, "ben ondan duyduğum bu lâkırdıyı amcama söyledim, o da Rasûlullah'a söylemiş. Allah'ın Resûlü beni çağırtmış, ben de onun yanına giderek duyduğum her şeyi ona anlattım. Allah'ın Resûlü duyduğu bu sözden çok müteessir oldu, çok üzüldü. Yanında bulunan Hz. Ömer: "Ey Allah'ın Resûlü bu kadar üzülmene gerek yok, vallahi Abbad bin Bişr'e emret onun defterini dürsün!" deyince, Allah'ın Resûlü: "Nasıl olur ey Ömer? Bu insanların Muhammed kendi adamlarını öldürmeye başladı demelerini mi bekliyorsun? Hayır, öyle bir şey yapmam!" buyurdu.

Bunun üzerine Allah'ın Resûlü, Abdullah bin Übeyy ve arkadaşlarını çağırtıp böyle bir şey deyip demediklerini sordu. Abdullah ve arkadaşları

yeminler ederek böyle bir şey demediklerini, benim yalan söylediğimi iddia ettiler. Bunun üzerine orada bulunan Ensarın ileri gelenleri ve amcalarım beni azarladılar. Allah'ın Resûlü de beni yalanlayıp onları tasdik etti. Bu hadise üzerine öyle üzüldüm ki, hayatımda bu kadar büyük bir keder asla başıma gelmemiştir. Yıkılmıştım âdeta. Amcam yanıma gelerek: "Kendini Rasûlullah'a yalanlatacak, Rasûlullah'ı bu kadar üzecek ve sana buğz edecek duruma getirmeye seni iten sebep neydi?" diye beni epey sıkıştırmıştı.

Sonra hemen Allah'ın Resûlü yolculuk emri verdi. "Herkes yola koyulsun hareket ediyoruz," buyurdu ve sahâbe hemen yola koyuldu. Allah'ın Resûlü öyle bir saatte yola koyulmayı emir buyurdu ki, o saatte Rasûlullah'ın yola çıktığı hiç görülmemiştir. O gün sabaha kadar yürüdük. Herkes o kadar yorulmuştu ki konaklama emri verilince bütün sahâbe olduğu yere çöküp uyuyuvermişlerdi." Allah'ın Resûlü'nün böyle kritik bir durumda hemen yolculuk emrini vermesi, ashabın bu sözle meşgul olacak zamanlarının kalmaması ve fitnenin büyümesini engellemek içindi. Hareketle fitne sona erer. Durağan yaşayan insanlar dedikoduya ve fitneye müsaittirler. Eminim ki şu anda Çeçenistan'da, bizdeki fitne ve dedikoduların pek çoğu anlamını yitirmiştir.

"Abdullah bin Übeyy'in oğlu Abdullah'ın kulağına babasının Rasûlullah'a yaptıkları, söyledikleri ulaşınca, Rasûlullah'ın yanına gel-di: "Ya Rasulallah! Duydum ki babam sizi üzmüş ve şu anda onu öldürmeyi düşünürmüşsünüz. Ey Allah'ın Resûlü! Eğer onu öldürtmeyi düşünüyorsanız, bana emredin onun başını size ben getireyim! Vallahi bütün Hazrec kabilesi bilir ki babasına benden fazla iyilik düşünen, benden fazla babasına hürmet eden birisi yoktur. Korkarım ki benden başka birisi onu öldürür de ona kalbim kırılabilir" deyince, Allah'ın Resûlü buyurdu ki: "Hayır! O bizim içimizde bulunduğu müddetçe biz de ona yumuşaklıkla muamele ederiz."

Bundan sonra işte bu sûre nâzil oluyordu. Sûrenin bu âyetleri nâzil olunca, Allah'ın Resûlü hemen bana adam göndererek çağırttı. Hemen yanına gittim; bana kendisine gelen bu âyetleri okudu ve benim kulağımdan tutarak: "Bu oğlanın kulağı sadıktır, Allah da onu tas-dik etti" buyurdu. Böylece Rabbim benim sadık olduğumu ve o münâfıkların gerçekten benim kendilerinden duyduğum o sözleri söylediklerini bu âyetleriyle ortaya koyuverdi.

"Bu adamlara sahiplenmeyin! Yiyecek içecek vermeyin de peygamberin etrafından dağılıp gitsinler," diyorlardı. "Bu Müslümanlara ambargo koyun ki yok olup gitsinler." Halbuki göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'a aittir. Göklerin ve yerlerin hazineleri Allah'a aittir. Ama münâfıklar bunu fıkhedecek durumda değillerdir. Bakıyoruz, bugünkü kâfirler ve zalimler de aynen atalarının yollarını takip ediyorlar.

Şu anda tüm dünya münâfıklarının, tüm dünya kâfirlerinin izledikleri metot da aynı metottur. Kendileri her şeyi bir lokma ekmekten ibaret sandıkları için, ekmekleri kesilince bu Müslümanların dinlerinden dönüvereceklerini zannediyorlar. Kendileri hayata midelerinden bağlı oldukları, maddeci oldukları için Müslümanların da öyle olduklarını zannediyorlar. Mekke'de Allah'ın Resûlü'ne ve onun yolunun yolcularına da Şi'b-i Ebi Talip'te aynı boykotu planlıyorlardı. Bugün de tüm halkı Müslüman ülkelere aynı şeyi yapmaya çalışıyorlar.

Halbuki göklerin ve yerin hazinelerinin sahibi Allah'tır. Kendi ellerindekileri onlara veren de Allah'tır. Kendilerine veren Allah Müslü-manlara veremez mi? Lâkin münâfıklar bunu bilmiyorlar, bilemezler. Onların bu yanılgıları gerçekten büyük bir yanılgıdır, ama onların eğitiminden geçen, onların vahiylerinden, propagandalarından etkilenen Müslümanların ağızlarına baktığımız zaman, aynen onların sözlerinin döküldüğüne şahit olmak insanı gerçekten üzüyor değil mi? "Efendim işte bütün mal, mülk onlardadır, bütün yetki onlardadır, ekonomik ve siyasal güç onlardadır, biz de onlar gibi olmalıyız…" Bir de şu suçu iş-liyorlardı:

8. "Diyorlar ki: "Andolsun, eğer Medine'ye dönersek, daha aziz (daha üstün) olan, daha zelil (daha alçak) olanı mutlaka oradan çıkaracaktır." Üstünlük, Ancak Allah'a, onun elçisine ve mü'minlere aittir. Fakat münâfıklar bilmezler."

Bir de şu suçu işliyorlar bakın. Ne cüret? "Medine'ye hele bir dönelim onları çıkarıp atacağız. Aziz olan bizler, zelilleri, Peygamberi ve Müslümanları da oradan sürüp çıkaracağız" diyorlardı. Yani kendilerini aziz, Peygamberi ve beraberindeki Müslümanları da zelil görüyorlardı. Halbuki güç kuvvet, izzet, şeref, hâkimiyet ve galibiyet Allah'ın, O'nun aziz kıldığı peygamberin ve Müslümanlarındır. Bu münâfıklarda zerre kadar izzet ve şeref yoktur. Eğer bunlarda zerre kadar bir izzet olsaydı, münâfıklık yapmalarına gerek kalmazdı. Bin bir yalanın arkasına saklanarak biz de Müslümanız demelerine, yalan söylemelerine gerek kalmazdı.

Yani bu adamlar münâfıklığa tenezzül etmezler, açıktan açığa biz inanmıyoruz diyerek bir tavır ortaya koyarlardı. Halbuki izzetsiz ve şerefsiz olduklarından, kâfir oldukları halde yalan dolanla kendilerinin Müslüman olduklarını söylüyorlar. Bu ne biçim izzet? Bu ne biçim bir şeref anlayışıdır böyle? İzzet ve şeref sahibi birisi hiç böyle yapar mı?

İzzet ve şeref Allah'a aittir, izzet ve şeref Peygamberdedir, izzet ve şeref mü'minlerdedir, ama münâfıklar böyle bilmezler. Peki bu-gün kimler izzet ve şerefli? Hoca olanlar, malı olanlar, serveti olanlar, arabasının modeli şöyle olanlar, omuzu kalabalık olanlar, evi eşyası şöyle şöyle olanlar, villası, köşkü,

sarayı olanlar, makamı mevkisi olanlar… Rabbimiz buyurur ki, “varsın münâfıklar böyle bilsinler, Peygamberim sen bil ki izzet ve şeref Allah'tadır, Allah'la beraber olanda, Peygamberle ilgi ve irtibat kurandadır. İzzet ve şeref Allah’ın kitabından haberdar olmadadır, izzet ve şeref Peygamberin sünnetinden ha-berdar olmadadır. İzzet ve şeref iman ehli olanlardadır.” Öyleyse ey bunu anlayan Müslümanlar! Ey bu gerçeği Allah’ın izniyle kavrayan ve kabullenen Müslümanlar:

9. “Ey İnananlar! Sizi, mallarınız ve çocuklarınız Allah’ı anmaktan alıkoymasın; böyle olanlar hüsrana uğrayanlardır.”

Burada Rabbimiz insanların kendisinde en çok izzet ve şeref görerek aldandıkları iki konuya dikkat çekiyor. Âyet-i kerîmede özellikle mal ve çoluk-çocuğun zikredilmesi gösteriyor ki, insanlar dünyada genellikle bu iki sebepten dolayı sapmakta ve imanın sorumluluklarını üstlenmeye yanaşmamaktadırlar. Bu iki sebepten dolayı Allah’a kulluğu terk edip dünyanın kulu, kölesi durumuna düşmektedirler.

Rabbimiz şöyle buyurur: “Ey mü'minler! Sakın dünya meşguliyetlerinin en görünen, en vazgeçilmez olan mal ve evlât derdi, mal ve evlât tutkusu sizi Allah’ın zikrinden oyalamasın, alıkoymasın, eğlemesin. Onları tasarruf derdi, o malları çekip çevirme derdi, daha çok kâra götürme sevdası, daha fazla çoğaltma derdi ve çoluk-çocuk derdiniz, onların istikballerini düşünme kaygınız, onlara karşı şefkatiniz, onları üç günlük dünyada rahat ettirme planlarınız, onlara mal biriktiriverme tutkunuz sakın ha sizi Allah’ı zikirden alıkoymasın.

Ey Müslümanlar sakın sizi mallarınız ve evlâtlarınız Allah'la yü-celmekten, Allah'la izzet ve şerefe ulaşmaktan, Allah’ın kitabını gündem yapmaktan alıkoymasın. Mallarımızla şeref kazanacağız zannetmeyin. Evlâtlarımızla şeref kazanacağız zannetmeyin. Yani ekono-mik ve siyasal gücümüzle izzet ve şerefe ulaşacağınızı sanmayın. Çünkü mal ekonomik gücü, evlâd ve ıyâl de siyasal gücü temsil eder. Çok mal, çok evlât, çok siyasal güç asla insana şeref getirmeyecektir. Bunlar sizi Allah’ın kitabından alıkoyduğu sürece asla izzetli ve şerefli bir hayata kavuşamayacaksınız.”

Zikir namazdır. Öyleyse şu biraz evvel belirttiğimiz dertleriniz sizi beş vakit namazdan alıkoymasın. Zikir, Kur’an demektir. Öyleyse sakın dünya derdiniz, çoluk-çocuk derdiniz, sizi Kur’an'ı tanıma görevinizden alıkoymasın. Bu kitap zikirdir. Bu kitap onsuz Müslümanlığı yaşayamayacağınız kulluk kitabınızdır. Siz bu kitabı tanımak zorundasınız, hiçbir meşguliyet sizi bundan alıkoymasın.

Zikir, hutbe demektir. Önceki sûreyle birlikte düşünecek olursak, mal-mülk, çoluk-çocuk derdi sizi cuma ve hutbesini dinlemekten alıkoymasın.

Zikir, cihaddır. Öyleyse bunlar aman ha sizi Allah yolunda ci-haddan alıkoymasın. Allah'ın istediği kulluğu icra etmek için çırpınma-dan, cehdden, cihaddan engellemesin.

Allah'ı zikir demek, hayatı Allah için yaşamayı unutmamak de-mektir. İşte asıl izzet ve şeref de budur. Yaptığı her şeyi Allah için yapan kişi, yaşadığı hayatı Allah adına ve Allah'ın istediği biçimde yaşayan kişi, izzet ve şeref sahibi kişi demektir.

Kim de böyle yaparsa, yani kim de bu işlerle uğraşacağım diye, dünya derdiyle, çoluk-çocuk derdiyle uğraşacağım, mal kazanacağım, çoluk-çocuğumu razı edeceğim diye Allah'ın zikrinden, namazdan, Kur'an'ı tanıyarak o istikâmette yürümekten, Cumadan, Allah yolunda cihaddan ve hâsılı Allah için bir hayat yaşamaktan uzak kalırsa, işte bu kişi hem dünyada, hem de âhirette hüsrana uğrayan, eli boşa çıkan ve kaybeden kişidir. Böyle yaşayan insanlar âhiretlerini kaybettikleri gibi, dünyada uğrunda çırpındıkları çoluk-çocuklarını da kaybedeceklerdir. Dünyaya dalıp böyle çocuklarının dünyevî hayatlarını garanti edebilmek için çırpınan nice ebeveynler görüyoruz ki, çocuklarının dini hayatlarıyla ilgilenecek vakitleri kalmadığı için onları kaybetmişlerdir. Kurtaracağız derken çocuklarını hepten kaybetmişlerdir.

Mal-mülk ve çoluk çocukla uğraşırken Allah'ın zikrinden gafil olmak münâfıkların özelliklerindendir. Âyet-i kerîme bize bunu anlatıyor. Nisâ sûresinde de Rabbimiz şöyle diyordu:

"Doğrusu münâfiklar Allah'ı aldatmağa çalışır, oysa O, onlara aldatmanın ne olduğunu gösterecektir. Onlar namaza tembel, tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı çok az zikrederler

(Nisâ 142)

O münâfıklar namaza kalktıkları zaman da tembel tembel kalkarlar. Dünya derdi, çoluk-çocuk derdi onları Allah'ın zikrinden alıkoymuştur. Bir de:

10. "Birinize ölüm gelip de: "Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de, sadaka versem, iyilerden olsam" diyeceği zaman gelmezden önce, size verdiğimiz rı-zıklardan sarf edin."

Bu izzet ve şerefe ulaşmak için mal-mülk toplamak gerekmi-yor. İzzet ve şerefe ulaşmak için daha çok kavim, kabile gücüne ulaş-mak da gerekmiyor. Bu âyet-i kerîmelerinde Rabbimiz Müslümanların izzet ve şerefe ulaşabilmeleri için iki yol gösteriyor. Ya da bu münâfıkların gaflet edip alışkanlık haline getirdikleri iki bozuk anlayışa işaret ediyor. Birincisi, sürekli Allah'ın âyetleriyle, Allah'ın kitabıyla beraber olup, Allah'ın zikriyle beraber olup onun

kontrolünde bir hayat yaşamak, yani yaşadığı hayatı Allah adına yaşadığının şuurunda olmak. İkincisi de infaka hazır olmak. Yani birincisi Allah'tan sürekli mesaj al-maya devam etmek, ikincisi de Allah'tan alınan bu mesajı insanlarla paylaşmaya, insanlara ulaştırmaya çalışmaktır.

Evet ey Müslümanlar! Allah yolunda infak edin. Size verdiğimiz rızıklardan infak edin. Sahip olduğunuz şeyleri Allah'ın kullarıyla paylaşmadan yana olun. Elinizdekileri, kafanızdakileri Allah'ın kullarına ulaştırmaya çalışın. Değilse unutmayın öyle bir gün gelecek ki, elinizdekileri kafanızdakileri infak imkânınız kalmayacak. Ölüm gelip çattığı, dâvetsiz misafir kapınızı çaldığı zaman da insanlardan kimileri bakın şöyle diyecekler:

"Ya Rabbi ne olur beni yakın bir süreye kadar erteleseydin de sadaka verip salihlerden olsaydım. Ya Rabbi, çok değil bana azıcık bir ömür versen de, ömrümü bir kaç gün uzatsan da ben de sadaka vermeye çalışsam ve salih kullardan olsam." İşte ey mü'minler böyle bir gün gelmeden infakta bulunun. Değilse insanların böyle demeleri, yalvarıp yakarmaları hiçbir mânâ ifade etmeyecektir. Öyleyse gelin o gün gelmezden önce şimdiden akıllarınızı başlarınıza alın da, infak ederek izzet ve şerefe ulaşın.

Gece-gündüz, mal-mülk topladınız. Zannettiniz ki kimin malı çoksa, kimin arabasının modeli şöyleyse izzet ve şeref ondadır. Zannettiniz ki en güzel ev kiminse, izzet ve şeref ondadır. Zannettiniz ki siyasal ve ekonomik güce sahip olanlar üstündür. Hep böyle bir hayatın hedefiyle çırpınırken, ölüm gelince bunun böyle olmadığını anlayacak, pişman olacaksınız. Çünkü:

11. "Bir canın eceli gelip çatınca, Allah onu asla geri bırakmaz; Allah, işlediklerinizden haberdardır."

Belli bir zaman parçası ve bu parçanın sonu; vakit ve son. Bir şey için belirlenmiş zaman dilimine ecel denir. İnsanın veya herhangi bir canlının eceli, kendisine tâyin edilen ömürdür. "Ecelin gelmesi" ise, tâyin edilmiş bulunan ömrün son bulması, yani ölümdür. Allah indinde her canlı için tâyin edilmiş bir ecel vardır. Eceli geldiğinde dünya hayatı son bulur.

Ecel; bir şeyin sonu, bitmesi, nihâyete ermesi demektir. Terim olarak ise: ömrün bitmesi, sona ermesi anlamlarında kullanılır. Allah (c.c) herkes için bir ömür belirlemiştir. Her canlı kendisi için belirlenmiş olan o ömrü bitirecektir. Ölümü de dirilmeyi de Allah (c.c) yaratır. Ecelin ileri alınması ya da geriye bırakılması mümkün değildir. Her insanın bir eceli olduğu gibi her ümmetin (topluluğun) de bir eceli vardır. (Yunus, 49)

Ecel, kazâ ve kaderle ilgili bir meseledir. Nasıl diğer olayları Allah, geçmiş ve geleceği kuşatan ilmiyle belirlemişse, eceli de ilmiyle takdir etmiştir.

"Öldürülen kişi de eceliyle mi ölmüştür? Öldürülmüş ol-masaydı daha bir müddet yaşayacak mıydı, yaşamayacak mıydı?" gibi sorular ister istemez akla gelmektedir. Nitekim bu hususta kimi âlimler farklı kanaat ileri sürmüşlerdir. Mutezîle'den bir kısım âlimlere göre öldürülen kişi eceliyle ölmemiştir. Öldürülmemiş olsaydı, daha bir müddet yaşayacaktı. Ehl-i Sünnet ile diğer Mutezilelere göre ise, eceliyle ölmüştür. Aksini ileri süren Mutezilîler, kullârın fiillerinin yaratılmasıyla ilgili görüşlerinden dolâyı bu görüşe varmışlardır. Çünkü onlara göre fiilin faili, bizzat kulun kendisidir. O halde öldürme işi, öldüren katilin kendi işidir. Ehl-i Sünnet'in tamamına göre öldürülen kişi de eceliyle ölmüştür. Ancak katil bu fiilinden dolayı ceza görür. Eceliyle ölmediğini söylemek yanlıştır. Allah o kişinin öldürüleceğini önceden bilmektedir ve ecelini de ona göre tâyin etmiştir. Allah onda ölümü yaratmasından dolayı ölmüştür. Öldürülerek ölen kimse için, "Öldürülmeseydi yaşayacaktı" gibi sözler söylemek doğru değildir. Hattâ "öldürülmemiş olsaydı, ne olurdu?" gibi bir varsayım üzerinde birtakım görüşler ileri sürmek dahi yanlıştır. Çünkü bütün bunlar Allah'ın tak-diriyle olmaktadır ve aksi söz konusu olamaz.

"Bir canlıya ömür verilmesi de, ömründen azaltıl-ması da mutlaka bir kitapta (yazılı)dır."
(el-Fâtır: 35/11)

âyetinde "Ömrünün kısaltılması" ifadesiyle ilgili olarak İmâ-mu'l-Haremeyn el-Cüveynî şöyle demektedir: Bu âyetle iki durum kastedilmiştir ki, onlardan biri: Bir kimsenin benzerlerine nazaran ömrünün eksiltilmesidir. Yoksa, Allah'ın ilminde mevcut olan ömrünün eksiltilmesi anlamında değildir. Bu nasıl mümkün olsun ki, Allah, ilminde onun ecelini takdir etmiştir. İkinci durum ise: Eksiltme ve arttırmanın, melekler indindeki sahifelerde gerçekleşmesidir. Onların sa-hifelerinde bir şey mutlak olarak yazılıdır ama, Allah'ın ilminde kayıt altına alınmıştır. Vuku bulacak olan da, bu kayıt altına alınan şekildir. Âlimler,

"Allah, dilediğini siler, dilediğini bırakır. (Bütün) kitapların anası, O'nun yanındadır."
(Ra'd,39)

âyetini de buna hamletmişlerdir.[1][*] O halde Allah indindeki ilim, yani kader, katiyen değişmez. Levh-i Mahfûz'da ne yazılmışsa mutla-ka olur. Ancak meleklerin yanında da olayların yazılı bulunduğu say-falar vardır ve bu sayfalarda yazılanlar, değişikliğe maruz kalabilir. Bu gibi konular gayb âlemini ilgilendirdiği için tabiatıyla onların mâhiyet-lerini bilemeyiz. Meleklerin yanında bulunan sayfaların değişmesinin elbette bir hikmeti vardır. Belki de

bunun hikmeti, meleklerin gayba tam olarak vâkıf olmalarını engellemektir. Allah neyi diler ve murad e-derse mutlaka onda bir hikmet vardır.

“O Allah ki, amelce hanginiz daha güzeldir diye, sizi imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratmıştır O güçlüdür, bağışlayıcıdır.”
(Mülk 2)

Her insan eceliyle ölür, hiçbir kimse ölüme müda-hale edemez. Ancak Allah’ın yazmış olduğu ecele göre ö-lür. “Hem Allah’ın izni olmadıkça hiçbir kimseye ölüm yoktur. O, vadesiyle yazılmış bir yazıdır.”
(Al-i İmrân 145)
“Allah işlediklerinizden haberdardır.”

Allah kimin ne yaptığını çok iyi bilir. Geri döndürüldükleri zaman, yani ölümleri, ecelleri tehir edilip kendilerine imkân tanındıkları zaman, kimin neye döneceğini de Allah bilir. Yani hayattayken bir şey yapmamışlar, hiçbir kulluk işlememişler, şimdi birkaç gün kendilerine imkân tanınınca ne yapacaklar, ne amel işleyecekler bunlar? Allah, mü'mini de bilir, münafığı da. Allah’ın zikrine koşanı, vahiyle beraber olanı da bilir, vahiy kaçkınlarını da. Allah adına bir hayat yaşayanı da bilir, Allah’ın mesajını tanımadan kendi kendine hayat programı yapanları da. İzzeti Allah’ta, Allah’ın dininde, Allah’ın kitabında ve Resûlü’nün sünnetinde bilenleri ve bu izzetle beraber olmaya çalışanları da bilir, izzeti, şerefi malda, makamda ve dünyalık şeylerde gören, bunları elde etmek için bir ömür boyu çırpınanları da bilir. Akıllarını başlarına alıp Allah’ın razı olacağı bir hayatı yaşayanı da bilir, dünyaya meyledip aldananları da bilir. Bu aldananlar da bundan sonraki sûrede, Teğabun sûresinde anlatılacak.

Bu sûre ile alâkalı bu kadar söz yeter. Rabbim gereğiyle amel eden kullarından eylesin. Velhamdü lillahi Rabbil’âlemîn.

Kitabımızın bundan sonraki bölümlerini tanımak için 17. ciltte buluşmak üzere Allah’a emanet olun. Vel hamdü lillahi Rabbil’âlemîn.